

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

גה א ב ג ד ה מ"י פ"ח
מהלכות לולב הלכה ב
סג עשין מ: ע
גה ו מ"י פ"י מהלכות
מעשר הלכה יא:
ז ח מ"י פ"ח מהלכות
לולב הלכה ב:
ט י כ מ"י פ"ח
מהלכות לולב הלכה
ז עמג עשין מד עוש"ע
א"ח ק"י מרומה סע"ף ט:
סב ל מ"י ע"ש עוש"ע שס
סע"ף ז:
סג מ מ"י ע"ש עוש"ע שס
סע"ף ח:

אתרוג בתפסת הצית כסוף יש נוהלין (ב"ב דף קל: ושם) אצל גזי
ומנה כשחל ממנה כמה זיתים אם יש משלו כוית יאל ומהאי טעמא
נמי ניחא דעיקרה של טבל חייבת בחלה כדמוכח בירושלמי דדמאי
פרק חמישי דמינא הרוצה להפריש תרומה ומרומת מעשר וחלה כאחת
וזדלתי איירי מדוקוק להפריש תרומה
גדולה ולא פטרינן ליה מדכתיב
עריסותיכם דמיירי גזיש שם חמשת
רבעים צלל חלקו של כהן (אע"ג)
דצפקר ראשית הגז (חולין דף קלה):
ילפינן עיסה דשותפין:

דבתיב עריסותיכם תרי זימני.
אע"ג דתרווייהו דרשינן
במנחות פרק ר' ישמעאל (דף סז).
למעוטי עיסת נכרי ועיסת הקדש
ועוד דריש ליה צפקר ראשית הגז
(חולין דף קלה): לכדי עריסותיכם
כשעור עיסת מדבר הכא דמיו
בעלמא הוא: **מפני** שמכשירה.
שהלולב כמו שהוא אגוד נותנין אותו
במים כדי שלא יכמוס כדתנן צפיקין
(דף מג). ומחזירו למים וכשנטולו
נוטפין מימיו על האתרוג והוא מני
למימר איכא צינייהו שכבר הוכשר:
דאי בעי מפקר נבסיה. לא הוה
כרין להאי טעמא אלא משום

דיש צו היתר אכילה לעני כמו
לישראל דנפיק בשל תרומה דמיו
לכהן ודכוותה צפקר מפנין (שבת דף
קמ: ושם) תרומה ודמאי פריך בגמ'
דמאי הא לא חזי ליה ומשני כיון דאי
צעי מפקר לנכסיה והוה מני למימר
הואיל חזי לעני כי היכי דשרי התם
תרומה צדי ישראל הואיל וחזי לכהן
ובתורה דפקר צלל מערבין (עירובין
דף לא). דתנן מערבין צדמאי ומפרש
בגמרא משום דאי צעי מפקר נכסיה
התם ניחא דליטרינן להווא טעמא
לישצה אפילו כסומכוס דפליג על
ישראל בתרומה והא לא פליג:
מאכילין את העניים דמאי ואת
האכנסאים דמאי.

משנה צפקר ג' דלמאי ופליגי בגמ'
דירושלמי דרבי יונה אמר צעניים
צברים וצאכנסאי כרבי יהושע
כדמפרש התם שהם ישראל ור' יוסי
אמר צעניים עמי הארץ היא
וצאכנסאי נכרי: **ואמר** רב הונא
תנא ב"ש אומרים אין מאכילין.
וסתם מתני' צנס' דמאי דמאכילין
ותימה מני קמ"ל רב הונא צנאי
דצ"ש פליגי ואיכא לשנויי הכא
כדמשני פ' בתרא דיבמות (דף קכב).
דתנן ומשיאין על פי צת קול אמר
רבה צר שמואל בגמרא צ"ש אומרים
אין משיאין וצ"ה אומרים משיאין
ופריך מאי קמ"ל ומשני דהא קמ"ל
צ"ש היא ולא סמינן עלה:
על אתה חזוית ע"י רובו. בירושל'

משמע קלת דצ"ש [ראשון] דווקא מיפסל כדפרישית צריש
פירקין: **נבילה** בובנתו. צמתי פ' צקונטרס צסס ר' יעקב
הזקן נטלה פטמתו ראש האתרוג ודוגמתו הפיעטמא של רמון וזכאן
פ' צקונטרס דר' יצחק צן אלעזר קרי צמתי' להאי פטמתו צוכנתו
לפי שהוא חד ועשוי כמו צוכנא וצסס רבו רבינו יצחק הלוי פירש
דפטמתו ועוקא שניהם צוצז עוקא שניטל העץ מה שחזק
לגומא
צר אלעזר נטלה צוכנתו מה שנכנס בתוך האתרוג צוכנא הנכנס ומכה צאסימא. ולשון רבינו יעקב נראה לי שלא מצינו בכל מקום פטמא
עוק: **האי אתרוג דאגליה**. נקלף: **כאסימא** סומקא. תמרה דרומה וזף זה לאחר שנקלף נהפך לאדמונית כדרך כל הנקלפים צפירות:

(א) השון אינו מדויק ואולי לר"ל דפסול מליטול למתלה.

והיה צאכלס. גזי חלה כתיב: **היא היא**. ודאי מסייע ליה ומאי
לימא: **אלא ודאי**. צהא מסייעא ולימא דקאמרינן אסייעתא דאתרוג
ומנה קאמר והכי קאמר לימא מסייע לרבי אסי צכולהו דמדצהא
פליגי צאתרוג ומנה נמי פליגי דהא חד טעמא הוא דהתם נמי לכס
כתיב ומנה נמי מחלה ילפא: **או**

דלמא שאני עיסה. צהא הוא דקאמר
ר"מ פטורה דכתיב מיעוטא יתירא
אצל צחד מיעוטא לא נפקא לן
דכיון דמשמרי לאכילה אע"ג דלית
צה דין ממון לכס קרינא ציה:
שמכשירה. לקבל טומאה דאמרינן
צמתי' (דף מג). מקבלת אשה מיד
צנה ומיד צעלה ומחורת למים צצבת
שהיו שורין האגודה צצבת' כדי שלא
ייצשו וכשנוגעים צאתרוג הוכשר
ליטומאה דכתיב (ויקרא יא) וכי יתן
מים על זרע וחסור לגרוס טומאה
לתרומה דכתיב (במדבר יח) משמרת
תרומתי אמר רחמנא עשה לה

שימור: **שמפסידה**. קליפתה הצינונה
נמאסת צמשמשוץ הידים וחסור
להפסקי תרומה כדפרישית: **הרי יש**
צה היתר אכילה. לכהן וישראל נמי
יפיק צה אם לקחה מכהן הואיל
ויכול להאכילה לצן צמו כהן. אצל
פדיון אין לה להיות ניתרת לאכילת
ישראל והאומר כן רשע הוא: **הרי**
יש צה דין ממון. כהן מקדש צה אם
האשה וישראל נמי אם נתנה לו הכהן
מקדש צה אם האשה ומוכרה לכהנים
והדמים שלו: **על דמאי** לקחם
מעם הארץ וסתם פירותיהן ספק אינן
מעושרין: **מאי עעפיייהו דצ"ה**. הא
לית צה היתר אכילה: **וחזי ליה**.

דרוב עמי הארץ מעשרין הן ומומרא
בעלמא הוא שהעמידו צספק טבל
וגזי עניים ואכנסאי לא העמידו
דצריהם: **אכנסאי**. חיילותיו של
מלך ומטיל מוונותיהן על צני המדינה:
הרי מכשירה. ומעשר שני צעי
שימור דקודש איקרי דכתיב (ויקרא כז)
וכל מעשר הארץ וגו': **למ"ד**. צערלה
לפי שאין צה היתר אכילה אצל אי
הוה צה היתר אכילה הוה מתכשרא
ואפילו לית צה דין ממון הא יש צו
נמי היתר אכילה ומתי' דמני כשר
דצרי הכל היא ואפילו לר"מ דלמר
מעשר שני ממון גבוה הוא מיתוקמא
דהא צהא דין ממון לא צעינן דכיון
דאכיל לה לכס קרינא ציה: **ומ"ד**.
צערלה לפי שאין צה דין ממון דאי
נמי הוה צה היתר אכילה הוה פסיל
לה משום דליתיה ממון לשאר הגאות
כגון מעשר שני צירושלים לר"מ:
מסניסין רצנן היא. דלמרי מעשר
ממון הדיוט הוא ולא ר"מ דאילו לר"מ
פסול: **ה"ג אלא אי אסמא אסיפא**
אסמא: וצחוטמו. צעוצי גצבו
שמשפע משס ויורד לצד ראשו:

אפילו כל שהוא פסול. שנראה שם לעניים יותר משאר מקומות
שצו צצאותו עוצי אדם נותן עיניו: **סני רבי יצחק צר אלעזר**
נטלה צוכנתו. צמתייהו הוה תני להאי נטלה פטמתו צוכנתו
לפי שהוא חד ועשוי כמין צוכנא זה לשון מורי הזקן רבינו יעקב.
אצל רבינו יצחק הלוי היה מפרש פטמתו ועוקא שניהם צוצז
עוקא שניטל העץ מה שחזק לצאתרוג כשר פטמתו שנתלש
העוקן מתוך האתרוג וחסרו לפיכך פסול והיינו דתני רבי יצחק
צר אלעזר נטלה צוכנתו מה שנכנס בתוך האתרוג כצוכנא הנכנס ומכה צאסימא. ולשון רבינו יעקב נראה לי שלא מצינו בכל מקום פטמא
עוק: **האי אתרוג דאגליה**. נקלף: **כאסימא** סומקא. תמרה דרומה וזף זה לאחר שנקלף נהפך לאדמונית כדרך כל הנקלפים צפירות:

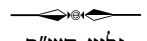
כאסימא סומקא, פ"י האתרוג שנקלף עורו במקצת כמו פני תמרה אדומין, כשרה. גרסינן נמי באלו טרפות הגלודה
ר' מאיר מכשיר וחכמים פוסלין, שנקלף עורה כאסימא סומקא. והני מילי כולה אבל בשתייר מקצת מציל בגלודה.

(א) פסחים לת. [פסחדין
ק"י:]. (ב) דמאי פ"ג מ"א
צרכות מן. שבת קמ:
עירובין ח: לא פסחים לה:
(ג) [לעיל ג.]. (ד) צמ"א:
במ"ס (ה) דצירי זה ש"ך
למשנה דלעיל לג. (ו) [ש"ך
לעיל צמשה לג.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' ושלשה מקומות
כשר אמר רבא כ"ל ומיתת
ליה נמחק:

גליון הש"ס

גמ' א"ר ר' רב' זה רב'
עשין זה לעיל דף ג' ע"א:

מוסף רש"י

עריסותיכם עריסותיכם
תרי זימני. אצל הס
לכס למעוטי שאלו וזולו,
אצל אתרוג של מעשר שני
האי דלמתייהו ליה לאכילה
נפקי ציה ואפילו לר"מ
(פסחים יח). מאכילין
את העניים דמאי. דרוב
עמי הארץ מעשרים הם
וחומרא דרצנן בעלמא הוא
(ברכות טז). וגזי הק
קילו רצנן (עירובין יז)
לא אכנסויהו עליה מפני
צצריהם לחור על פתח
עם הארץ, וסמכו על
שרוב עמי הארץ מעשרין
(שבת קכד). ואת אכנסיא
דמאי. חיל של מלך
שמטיל על צני העיר
לוזם צצוכס מלחמתו
מלכי ישראל המוטבין על
עני העיריות לזון להגין
עליהם מאחיביהן וישראלים
כן (פסחים לה). לו: חיל
הא לא נלקך ישראל להללם
על אחיביהם וישראלים
הם (עירובין יז). והרי
הם עניים לפני שסס
שלא נמקומם (ברכות שם
ופסחים שם).

רבינו הגנאל (המשך)
דר של חוטם, כפיטמא
של דר דנתניא בפקר
וצא דופן משתשחיר
הפטמות] כדתנן פיטמא
של רמון. אבל הא
בוכנא ברצנתי' בשחיטת
דחתי ר' יצחק ניטלה
בוכנא, (הוא) קצה
העץ הנחתו באתרוג, כגון
בוכנא ברצנתי' בשחיטת
חולין האי בוכנא דשף
מדוכתיה טריפה, ושם
המדוך בוכנא כדגרסינן
בוכנא דאסימא, ובאתרוג
העץ שהוא תלוי בו באילן
הוא כמין בוכנא, ובעיקר
האתרוג חקוק כמו אסימא,
והעץ נתחן בה. וקיימא
לן שאם נעקרה בוכנא
מן האסימא, תייששן שמה
(תו"ט) [ניטל] מגופו
של אתרוג עמה וחסר
האתרוג ופסול. אבל אם
הבוכנא באתרוג קיימת
בתוך האסימא, ותחתך
העץ למעלה הימנה כשר,
שהרי העיקר קיים, וזהו
ניטל עוקבו כשר. נקלף.
אוקמינא בשנקלף כולו,
ללומר נפשטו קליפתו
החיצונה, כולו פסול, אבל
נקלף מקצתו ותשחיר
מקצתו כשר. כדריבא דאמר
רבא האי אתרוגא דאגליד

כאסימא סומקא, פ"י האתרוג שנקלף עורו במקצת כמו פני תמרה אדומין, כשרה. גרסינן נמי באלו טרפות הגלודה
ר' מאיר מכשיר וחכמים פוסלין, שנקלף עורה כאסימא סומקא. והני מילי כולה אבל בשתייר מקצת מציל בגלודה.